

2025-2026 BAHAR DÖNEMİ ANAYASA HUKUKU II PRATİK ÇALIŞMA I

SORU 1 24/12/2024 tarihli ve (171) numaralı Aile Enstitüsü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde *Yönetim Kurulu* Madde 7 şu şekildedir; *Yönetim Kurulu, Enstitünün karar organıdır ve başkanı Bakandır. (2) Yönetim Kurulu dokuz üyeden oluşur ve üyeler Bakan tarafından Bakanlık üst kademe yöneticileri arasından belirlenir*".

İlgili hükmün altı çizili yerleri **Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Mahkemenin hukuki/anayasal dayanağı ne olabilir?**

SORU 2 Anayasa Mahkemesi yukarıdaki İlgili kararnamenin "*Danışma Kurulu; Bakanın görevlendireceği Bakan Yardımcısının başkanlığında, Bakanlıktan iki üye, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Diyanet İşleri Başkanlığından birer üye ile Bakanlığın faaliyet alanıyla ilgili çalışmaları olan kişilerden belirlenen yedi üye olmak üzere toplam onbeş üyeden oluşur*" şeklindeki 9. Maddesinin altı çizili yerlerini *de başka bir gerekçeyle iptal etmiştir. Mahkeme Gerekçesinde anayasada yer alan bir temel hak ve özgürlüğe referans vermiştir. Sizce bu hangi hakka ilişkin bir düzenlemedir? Mahkemenin iptal dayanağı ne olabilir?* (AYM, E.2025/40, K.2025/261, 11/12/2025, § ...)

SORU 3 Anayasa Mahkemesinin bir kararında geçen aşağıdaki kısımları okuyunuz. Özellikle kamu yararına ilişkin değerlendirmesinde Mahkeme neye vurgu yapmaktadır? Tartışınız.

‘...18. Hukuk devletinin temel unsurlarından biri *belirlilik* ilkesidir. Anayasa Mahkemesinin yerleşik kararlarına göre anılan ilke, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olmasını gerektirmektedir. Belirlilik ilkesi hukuksal güvenlikle bağlantılı olup bireyin kanundan belirli bir kesinlik içinde hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini verdiğini bilmesini zorunlu kılmaktadır.

19. Anayasa Mahkemesi birçok kararında belirlilik ilkesinin yalnızca yasal belirliliği değil daha geniş anlamda hukuki belirliliği ifade ettiğini, yasal düzenlemeye dayanarak erişilebilir, bilinebilir ve öngörülebilir olma gibi niteliklere ilişkin gereklilikleri karşılaması koşuluyla mahkeme içtihatları ve yürütmenin düzenleyici işlemleri ile de hukuki belirliliğin sağlanabileceğini, asıl olanın muhtemel muhataplarının mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini öngörmelerini mümkün kılacak bir normun varlığı olduğunu vurgulamıştır (AYM, E.2019/96, K.2022/17, 24/2/2022, § 47).

20. Kanun'un 11. maddesinin ikinci fıkrasının iki ila beşinci cümleleri ile anılan maddenin üçüncü fıkrasında belediyelerin köye dönüştürülmesine ilişkin usul ve esasa ayrıntılı olarak yer verildiği görülmektedir. Kuralın bu yönüyle kapsamının açık, net ve anlaşılır bir şekilde düzenlendiği anlaşılmaktadır.

21. Bununla birlikte hukuk devletinde kanunların kamu yararı gözetilerek çıkarılması zorunludur. Anayasa Mahkemesinin kararlarına göre kamu yararı genel bir ifadeyle bireysel, özel çıkarılardan ayrı ve bunlara üstün olan toplumsal yararı ifade etmektedir. Kanunun amaç ögesi bakımından Anayasa'ya uygun sayılabilmesi için çıkarılmasında kamu yararı dışında bir amacın gözetilmemiş olması gerekmekte olup kamu yararı dışında bir amaçla çıkarılmış olduğu açıkça

anlaşılabilirse amaç unsuru bakımından Anayasa'ya aykırılık söz konusudur (AYM, E.2020/46, K.2023/149, 13/9/2023, § 20).

22. Anayasa'ya uygunluk denetiminde kuralın öngörülmesindeki kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığı değil incelenen kuralın ihdasında kamu yararı dışında belli bireylerin ya da grupların çıkarlarının gözetilip gözetilmediği incelenir. Diğer bir anlatımla bir kuralın Anayasa'ya aykırılık sorunu çözümlenirken kamu yararı konusunda Anayasa Mahkemesinin yapacağı inceleme, yalnızca kuralın kamu yararı amacıyla çıkarılıp çıkarılmadığının denetimiyle sınırlıdır (AYM, E.2020/46, K.2023/149, 13/9/2023, § 21).’ (AYM, E.2025/182, K.2026/9, 15/1/2026, § ...)

SORU 4 Vergi Usul Kanununun 107 A maddesine aşağıdaki düzenleme getirilmiştir.

“Elektronik ortamda tebliğ

Madde 107/A – (Ek: 23/7/2010-6009/7 md.)

Bu Kanun hükümlerine göre tebliğ yapılacak kimselere, 93’üncü maddede sayılan usullerle bağlı kalınmaksızın, tebliğe elverişli elektronik bir adres vasıtasıyla elektronik ortamda tebliğ yapılabilir.

(Ek fıkra: 7/4/2015-6637/5 md.) Elektronik ortamda tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır.

Maliye Bakanlığı, elektronik ortamda yapılacak tebliğle ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, tebliğe elverişli elektronik adres kullanma zorunluluğu getirmeye ve kendisine elektronik ortamda tebliğ yapılacakları ve elektronik tebliğe ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

AYM si ilgili hükmün altı çizili yerlerini iptal etmiştir. Gerekçesi ne olabilir? (AYM, E.2025/94, K.2026/11, 15/1/2026, § ...)

OLAY 1

TBMM Genel Kurulu 1444 sayılı kanunun görüşülmesi sonucunda yapılan oylamada, 257 kabul, 207 red ve 80 çekimser oy kullanılmıştır. 22.4.2018 tarihinde kanun R.G de yayımlanmıştır. Bu kanun hakkında Cumhurbaşkanı ve X partisi meclis gurubu son oylamada gerekli çoğunluğun sağlanmadığı, ayrıca bu kanunun eğitim ve öğretim hakkını düzenleyen Anayasanın 42. maddesine aykırı olduğu gerekçesiyle 28.4.2018 tarihinde anayasa mahkemesine ayrı ayrı dava açmışlardır. 115 milletvekili bu kanun hakkında Meclis komisyonlarında görüşülmediğinden Genel Kurula geldiği bunun anayasa ve içtüzüğe aykırı olduğu gerekçesiyle 4.5.2018 tarihinde Anayasa Mahkemesine dava açmışlardır.

S1- Cumhurbaşkanı ve X partisi meclis grubu bu gerekçelerle dava açabilirler mi? Süre, dava açmaya yetkili kişiler ve dava türü açısından değerlendiriniz.

S2- Cumhurbaşkanı bu kanunu daha önce Meclise iade etmemiş olması dava açma hakkını engeller mi?

S3 Cumhurbaşkanı yurt dışında bulunması halinde bu davayı cumhurbaşkanı yardımcısı açabilir mi?

S4- Açılan bu davalarda Anayasa Mahkemesinin kararları ne olmalıdır. Ayrı ayrı değerlendiriniz.

S5- 115 milletvekili bu gerekçeyle dava açabilir mi? Anayasa Mahkemesinin kararı ne olmalıdır?

S6- 120 milletvekili I bu kanunun ivedilikle görüşüleceğine ilişkin bir genel kurul kararı olmadan, kanunun ivedilikle görüşüldüğü gerekçesiyle dava açmış olsalardı cevabınız ne olurdu?

S7- Bu bir anayasa değişikliği olsaydı 5. ve 6. soruya verdiğiniz cevaplar ne olurdu?

OLAY 2

Cumhurbaşkanı A'nın görev süresi devam ederken, bir kamu bankasının üst yönetimine ilişkin atamalarda **ihaleye fesat karıştırıldığı** ve bu süreçte Cumhurbaşkanının **yakın bir şahsın lehine sonuç doğuracak şekilde talimat verdiği** yönünde basına yansıyan iddialar gündeme gelmiştir.

Bunun üzerine TBMM'de bulunan bazı milletvekilleri, söz konusu eylemlerin **Cumhurbaşkanının göreviyle bağlantılı olduğu** ve **Türk Ceza Kanunu bakımından suç teşkil edebileceği** iddiasıyla hareket etmişlerdir. Bir grup milletvekili cumhurbaşkanının dokunulmazlığının kaldırılması gerektiğini iddia etmiştir. Bir grup ise cumhurbaşkanı sorumsuz olduğundan hakkında soruşturma açılmı için görevinin sona ermesi gerektiğini iddia etmiştir.

S1 Bu durumda anayasada başvurulacak yöntem nedir?

S2 Cumhurbaşkanı A hakkında soruşturma açılabilir mi? Koşulları nelerdir?

S3 soruşturma açıldığını varsayalım cumhurbaşkanı göreve devam eder mi?

S4 olaydaki kişi Cumhurbaşkanı A değil de Cumhurbaşkanı Yardımcısı B olsaydı ilk 3 soruda verdiğiniz yanıtınız değişir miydi?